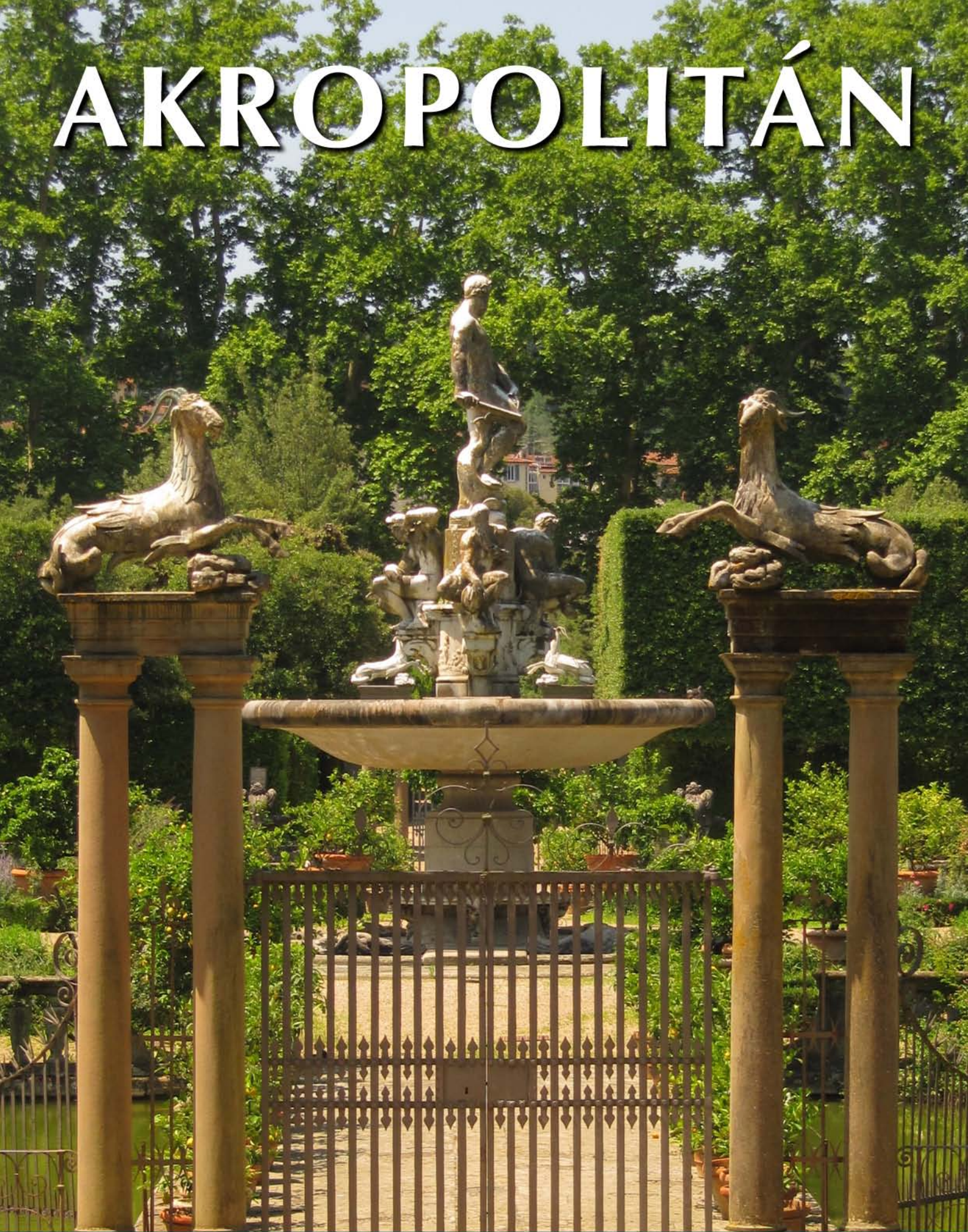

AKROPOLITÁN

NOVÁ AKROPOLIS
MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

FILIZOFIE
KULTURA
DOBROVOLNICTVÍ

č. 167 BŘEZEN 2024

AKROPOLITÁN

FILOZOFIE - KULTURA - DOBROVOLNICTVÍ

Elektronický časopis č. 167, březen 2024

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUČ

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/ostrava

PARDUBICE

www.akropolis.cz/pardubice

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

Šéfredaktorka

Slavica Kroča

Odpovědná redaktorka

Ivana Hurytová

Redakce a grafická úprava:

Eva Bímová,

Martina Flaitingrová, Ondřej Aksamít,

Jana Aksamítová, Petra Pavlíčková,

Samuel Bíma, Aleš Gabriel

Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

Všechna práva vyhrazena.

Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukovány v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

5

JARO, SYMBOL OBNOVY

8

ZÁKON DHARMY: splnit svou povinnost

10

SYMBOLISMUS SPIRÁLY

12

VELKÉ ŽENY: ELIŠKA JUNKOVÁ

14

FLORENCIE: chrám Santa Maria del Fiore

S příchodem večera, když slunce opouští svůj horizont a vzdaluje se našim zrakům, v ulicích měst se postupně rozsvěćují světla, aby nám zpřijemnila noční hodiny, dokud tma neustoupí před novým úsvitem ohlašujícím začátek nového dne. Takto ve stejném rytmu prožíváme dny a noci spoléhajíce se na to, že i v největší tmě nalezneme zdroj světla, ke kterému se můžeme uchýlit a v jehož blízkosti se cítíme bezpečněji, neboť díky němu vše nabývá zřetelných obrysů a nám známých podob.

Tma v nás totiž vyvolává pochyby a zesiluje různé obavy, ztrácíme pevnost našich kroků a pociťujeme napětí z prostředí ponořeného do tmy, jehož jsme se stali v danou chvíli součástí. Všechno, z čeho máme strach, nabývá na síle a vypadá větší, než ve skutečnosti je. Čím déle ve tmě zůstáváme, tím více slábneme a ztrácíme schopnost jednat. Nevidíme směr, kterým se máme vydat a začínáme bloudit. V našem nitru se objevují nepřijemné emoce a myšlenky, jež nás postupně vyčerpávají natolik, že ztrácíme vůli jednat v souladu s tím, co víme, že je správné.

Toužíme se tak proto znovu přiblížit ke zdroji světla, který však hledáme ve vnějším světě. Neuvědomujeme si totiž, že pramen světla, jenž je nám stále nablízku, se nachází v našem nitru, v naší duši, jejíž podstata je utkána ze světla Moudrosti.

Zakladatel Nové Akropolis Prof. Jorge A. Livraga říkal, že „Jednou z největších chyb lidí je to, že vědí, jak se věci dělají, avšak když přijde okamžik, aby to provedli, jednají, jako by to nevěděli. Problém není v tom vědět více, ale v tom žít to, co se ví.“

V průběhu života sbíráme nejrůznější zkušenosti, které se pro nás stávají skutečným světlem poznání, podle něhož můžeme řídit svůj život i v situacích, jež nám připadají temné a bezvýchodné. Pokud se v takových chvílích obrátíme k idejím, které jsme již získali, a použijeme je aktivně v našem jednání, zjistíme, že znovu držíme život ve svých rukou, a nedovolíme, aby již získané pravdy ustoupily z naší mysli do pozadí, a my jsme jednali, jako kdybychom o nich nevěděli.

Platnost zkušeností, které se staly naším zářivým pokladem, ověřujeme tak, že se nebojíme je opakovaně použít. Přidáváme k nim postupně další a další, čímž rozšiřujeme naši schopnost důstojně si poradit se vším, co přichází do našeho života jako reakce na naše předchozí jednání. Naši vnitřní sílu potvrzujeme tím, že se neotáčíme zády, ale kráčíme vzpřímení čelem ke všem zkouškám, jež nám nemají ublížit, ale naopak rozšířit zdroj našeho vlastního světla. Jak říká staré tibetské učení ...každý nezdár je úspěchem a každý upřímný pokus získá časem svou odměnu. Zkouška, kterou jsme prošli díky tomu, že jsme využili vše, co již víme, už pro nás nebude zbytečnou zátěží. Právě naopak, stane se naším záchranným kruhem, jež nás vynese nad hladinu, abychom navzdory těžkostem spatřili nádheru života a mohli spojit všechny příčiny a důsledky našeho života.

Filozofie může být pro každého z nás záchranným kruhem, který nás nenechá potopit, ale udrží naši hlavu nad hladinou, kde čerstvý vzduch idejí pronikne do naší duše a umožní nám spatřit nový úsvit.

Eva Bímová

O MODERNÍCH OBJEVECH A NASLOUCHÁNÍ

Podobenství

Člověk se má učit od všeho, řekl jednou rabín svému žákovi, vše na světě bylo stvořeno k našemu poučení. Nejen to, co stvořil Bůh, ale také vše, co vytvořil člověk.

Čemu se můžeme naučit od železnice? zeptal se žák pochybovačně.

Že člověk může pro jediný okamžik zmeškat všechno.

A co od telegrafu? kroutil hlavou žák.

Že se každé slovo počítá a má svoji cenu.

A co od telefonu? mladík stále nevěřil...

Že na druhém konci je u sluchátka někdo, kdo může slyšet, co tady říkáme, pokud dobře naslouchá...

Žák se začervenal, protože pochopil. Už se dál neptal. Od té doby chodil po světě s otevřenýma očima i srdcem. □

JARO, SYMBOL OBNOVY

The Spring Festival of Flora before the Acropolis, Ferdinand Lecke

Delia Steinberg Guzmán

Za několik dnů nastane jaro, a ať jsme mladí či staří, toto datum zahrnuje pocit obnovy a naděje pro všechny. A tak si alespoň během jednoho dne představujeme, že všechno rozkvétá, že všechno bude lepší, že všechno směřuje k budoucnosti, kterou se snažíme vidět jako šťastnou.

Tento pocit však nepřekračuje rámec tohoto dne, stejně jako naše snahy o „celoroční jaro“.

Jako lidé s amnézií, kteří ztratili paměť a už neumí číst, i když toho hodně přečetli, díváme se, aniž bychom viděli, a známe rytmy přírody, aniž bychom je chápali. Skrytý vnitřní hlásek nám našeptává, že jaro není pouze jedním z ročních období, jedním z mnoha okamžiků, nýbrž že opětovné zazelenání přírody je vzkaz, jazyk, který nám chce něco přenést, i když nevíme co. Napodobuje jej, jak to umí jen zapomnětliví, oblékáme se do pestrých barev, začínáme „psychologicky“ cítit teplo a dáváme najevo touhu po obnově, která často nepřesahuje rozsah důkladného generálního úklidu našeho příbytku.

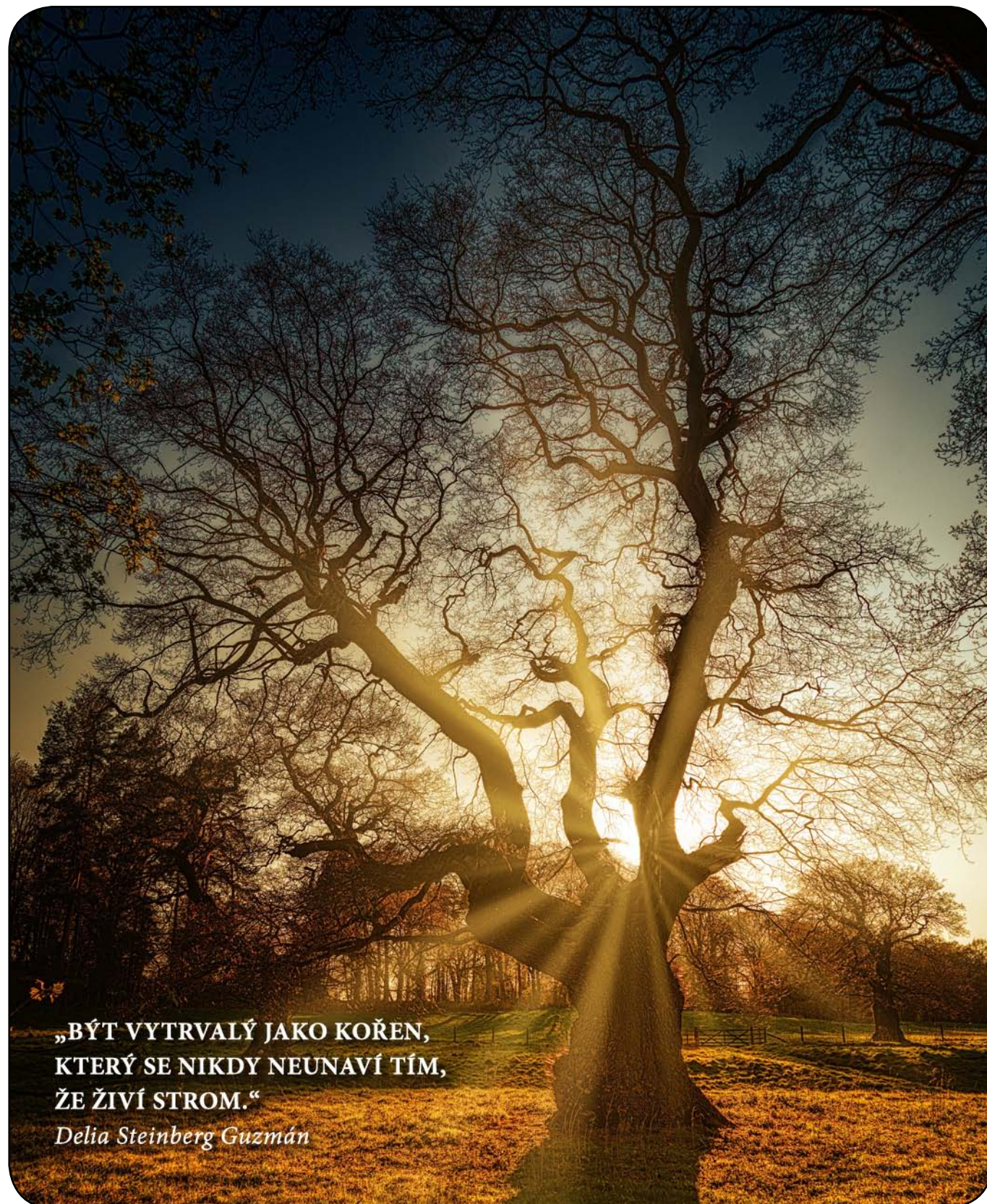
A právě v tom nedokážeme pochopit řeč přírody. Jisté je, že ona se na jaře obléká do nových šatů. Ale obléká se každé jaro, rok za rokem, neúprosně, s nekonečnou, téměř nadlidskou trpělivostí. A v přírodě po jaru přichází léto, což znamená, že po obnově forem přicházejí plody této obnovy, ztvárnění tužeb rozkvětu, které na začátku byly sotva semínky...

My lidé v tom však zaostáváme... Dokážeme vnímat obnovu, ale neudržíme ji stálou. Nečiníme z evoluce svůj směr chování, a rok co rok, místo vědomého svlékání staré kůže potřebujeme popostrčení a impulz od života, někdy jako potěšení, někdy jako bolest, někdy jako zamyšlení nad kalendářem, když je konečně jaro. Nemáme ani vytrvalost, která předpokládá přenést do léta to, co se začalo rodit na jaře. Spokojujeme se s impulsy, které umírají, sotva se narodí. Stačí nám zdání světla místo toho, abychom nadobro prorazili temnotu. Zdá se nám, že stačí semínko, aniž bychom tušili, že už obsahuje budoucí rostlinu. Nanejvýš si přejeme, aby se ze semínka objevila rostlina, aniž bychom pro to cokoli udělali, aniž bychom ji zalévali, aniž bychom o ni pečovali, aniž bychom ji vystavili blahodárným slunečním paprskům.

Pamatujme na to, že v semínku je již obsažený jeho plod a nestarat se o něj je zločin, který útočí více proti plodu než proti semínku samotnému. Zabít semínko, odepřít mu naši péči, je jako zabít budoucnost

v přítomnosti. A snít o stromu budoucnosti, aniž bychom začali pečovat o semínko, znamená omezit se na úroveň snění bez jakéhokoli jednání.

Nyní, na jaře, je ten správný okamžik. Nyní si můžeme vybrat semínko stromu naší budoucnosti. Nyní se můžeme rozhodnout, jaké budou větve a listy, které nám budou zítra dávat stín. A pro ty z nás, kteří chceme postavit Akropolis, vysoké město se vznešenými dušemi, je nyní správný okamžik pro pěstování semínka, které dřímá skryté v každém z nás v očekávání požehnané vody poznání a víry. □

**„BÝT VYTRVALÝ JAKO KOŘEN,
KTERÝ SE NIKDY NEUNAVÍ TÍM,
ŽE ŽIVÍ STROM.“**

Delia Steinberg Guzmán

ANKOR, POSLEDNÍ PRINC Z ATLANTIDY, Jorge Angel Livraga

Během pomalého západu slunce se zdvojnásobily otřesy a způsobily hrozivé trhliny v polích a útesech. Jimi vnikala dovnitř voda a měnila se syčíc v oblaka páry, jakmile v hloubce narazila na rozžhavené vrstvy skal.

Náhle vymrštil neslýchaně mohutný otřes skály i lidi do vzduchu a celý hřeben hor se v děsných plamenech propadl do nitra země.

Fenur a Ankor, kteří byli na louce, vzpomínali na nešťastníky, kteří utekli do hor, kde určitě byli sežehnuti nebo udušeni sopečnými výparry a lávou.

„Jediní, kdo přežijí, budou zdobené ryby z nejstarších Chrámů Jihu,“ řekla Fenur.

„Ani ony. Atlantská Mysteria, ať používaná správně nebo ne, budou pohlcena nenasytným chřtánem času.“

„Vše je k něčemu dobré, Ankore!“

„Tím jsem si jist! Nemůže to být jinak!... Podívej!“

„Učitel Sarhimar!“ vykřikla dívka a rozběhla se k Malému Chrámu, vzdálenému asi sto padesát metrů. Prudký otřes země strhl kněžku k zemi, a přítomní nemohli zadržet výkřik, když viděli, jak se z jednoho z prasklých sloupů uvolnil těžký kamenný blok a dopadl na Učitele.

Když dorazili Fenur a Ankor, tucet strážců a Zasněvců už odtahovalo balvan vážící více než tunu. Kromě toho, že dostal prudký úder do zad, měl mudrc zlomené a rozdrčené obě nohy a krev mu tekla proudem. Se stejně laskavým úsměvem jako vždy přivítal mladé lidi, kteří ho zděšeně pozorovali. Pouze narůstající bledost v jeho obličejí ukazovala na něco neobvyklého.

„Učiteli!“ zvolali současně Ankor a jeho společníci.

„Děti!... Nemohu si stěžovat,“ dodal ironicky. „Tolik ran jsem zasadil Božskému Zákonu Harmonie, že je spravedlivé, že jeden z jeho symbolů mně zasadil tuto...“ Hlas Učitele pomasínal, a s přivřenými očima se na ně naposledy usmál, šeptaje: „přecházím z... místa chudého na světlo... do druhého... na světlo bohatého... Budu vás očekávat... Postavíme... v jiné zemi... Kuum!“

Toto byla jeho poslední slova; hluboce vzdychl a zemřel.

Ankor požádal okolostojící, aby se vzdálili, a s mladou kněžkou pomohl svému Učiteli se zbavit fyzické schránky, daleko rychleji, než by to učinil sám. Pak se spolu vrátili k malé skupince, která s velkým úsilím ovládala svou hrůzu a pokračovala ochraptělým a vyčerpaným hlasem v náboženském zpěvu.

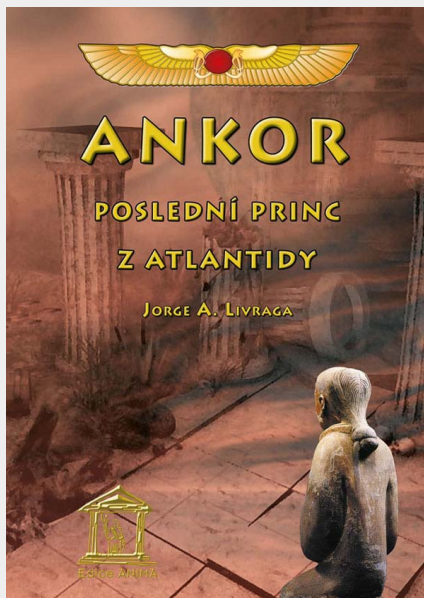
Starý tesař ukázal na moře. Objevovaly se zvláštní fenomény: voda se stáhla o několik stovek metrů a odhalila části pláže a skal, kterých se ještě nikdy předtím nedotkl vzduch.

„Podívej, Fenur, Božstvo nám ve své nejvyšší dobrotě dovoluje pozorovat, jak síly Přírody ustupují, aby nabraly sílu, tak jako se země zvedla, aby se poté zřítla do vody.“

„Ó, Malý Hade! Zdá se, jako by

Bůh Moře chtěl pokoušet stromy a sochy ukazuje jim nádheru svého lůna... Podívej se na ty skály zlaté barvy a klidná jezera, zurčící mezi jeho útesy!“

„Ano, Fenur... Ale ptáci jsou zděšeni tím mrazivým a tichým světem. Podívej, jak neustále poletují; stěhovavé vlaštovky se neodvažují slétnout dolů, ale to, co po staletí dědily po předcích, je drží nad Poseidonisem.“

V našich sídlech nebo na www.vecnakrasa.cz

ZÁKON DHARMY: SPLNIT SVOU POVINNOST

Martina Flaitingrová

Každý z nás už někdy slyšel slovo *karma*, z úst přátel nebo kolegů, anebo fiktivní postavy z knihy či filmu a většinou to je v situaci, kdy se stane něco nelibého, nepříjemného nebo dokonce tragického. To slovo pro nás představuje symbol řeči osudu, odezvy života na naše jednání. A pokud dokonce známe indickou tradici, víme, že je to v principu odezva spravedlivá, protože tímto způsobem reaguje a působí na nás přírodní zákon. A zákon jako určitá danost by nemohl být zákonem, pokud by nebyl spravedlivý, to je jeho identita. Slovo karma totiž doslova znamená působení a většinou se vysvětluje jako zákon akce a reakce. Ale je třeba se zeptat, kdo nebo co na nás působí a nutí nás se zastavit, změnit směr či způsob našeho jednání v životě. Co je to za sílu, která na nás působí skrze osud, a proč to dělá. Proto budu psát o *dharmě*, která v indické tradici ke karmě neodmyslitelně patří.

Dharma představuje základní princip, který ovlivňuje všechny aspekty života; našeho, všech lidí, ale také všech ostatních živých bytostí. Slovo, pocházející ze sanskrtu, znamená zákon, ale také ho lze chápat jako pravdu, cestu nebo *správné jednání*. Dharma tak zahrnuje nejen spravedlivý kosmický řád, ale také odkazuje na správnou a pravdivou životní cestu člověka. Jedná se o princip dokonalý, superinteligentní a všezahrnující, a tak přirozeně vede člověka k pochopení smyslu života skrze sebezdokonalování. Vědomá aplikace tohoto zákona ve vlastním životě se nazývá *svadharm*, což je složeno ze dvou částí: *sva* a *dharm*. Sva znamená vlastní, jde tedy o vlastní životní cestu, která je v souladu se zákonem.

Pojetí *svadharmy* je základní pro pochopení toho, jak můžeme žít život v souladu s dharmou, v souladu s přírodním zákonem. Stoičtí filozofové říkali totéž jinými slovy, *žij v souladu s přírodou*, což se nám líbí, protože cítíme, že to potřebujeme my i příroda, ale když se podíváme do hloubky, čeká nás tam slovo povinnost, protože to znamená být si vědom toho, kam náš život směřuje a co se od nás očekává, a kromě toho to dělat a dodržovat den co den. A tak se zaraženě ptáme, kde je svoboda.

Tradiční moudrost říká, že příroda směřuje k dokonalosti, a správnost našeho života se odvíjí od zdokonalování se v tom, v čem jsme dobří a zároveň prospěšní druhým. To je to, co se očekává, a svoboda je ve způsobu, jak to uděláme. A protože jsme každý jiný, máme hledat svůj specifický a jedinečný způsob, jak zákon, tedy to, co příroda očekává, naplníme. Příroda nám vybrala směr, kterým se máme ubírat, a my si vybíráme způsob, jak to udělat. Ale předpokladem je, že nejprve tento směr přijmeme za vlastní. To vše

dohromady tvoří soulad, plnit svou přirozenou povinnost a zároveň tvořit svou životní cestu. Vcelku to znamená žít s posláním.

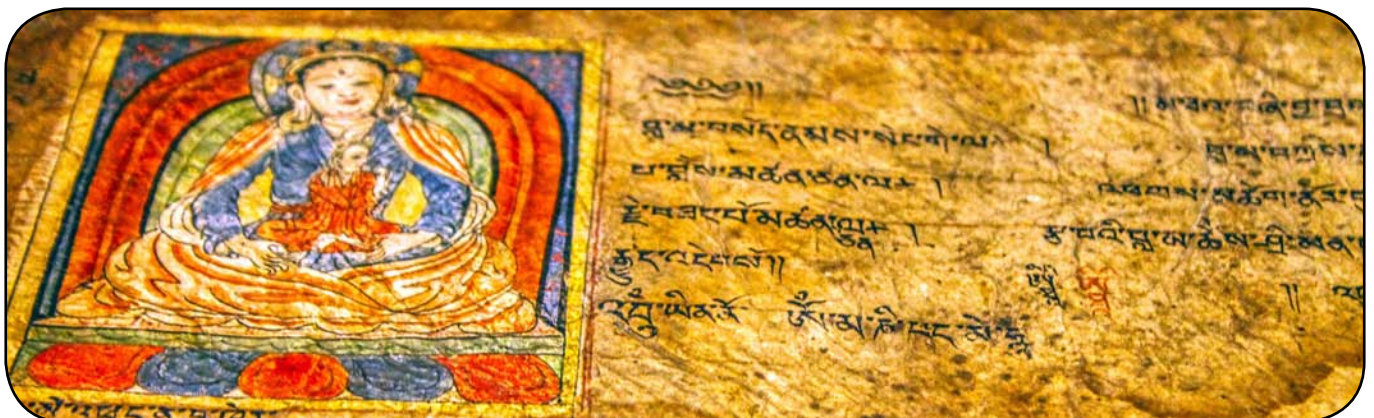
Ale co nám k tomu ještě říká indická tradice? Svadharma, naše povinnost a svoboda žít v souladu se zákonem se odvíjí od našich jedinečných charakteristik: osobních schopností a talentu, věku, povolání, společenského postavení apod. Tato osobní povinnost je vrozená, je dána vlohami, s nimiž do života přicházíme, ale také se vyvíjí a mění se v průběhu života. Splnění svadharmy je považováno za nejvyšší ctnost, je uplatněním smyslu života a je klíčové pro dosažení duchovního pokroku a životní harmonie.

V indickém textu *Bhagavadgíta (Píseň Vznešeného)* se setkáváme s Ardžunou, který prožívá základní dilema dharmy. Ardžuna je válečník stojící na prahu bitvy, je rozpolcen mezi svou povinností bojovat a svou láskou k příbuzným na opačné straně. Jeho vozataj a učitel Krišna ho vede k pochopení, že jeho svadharma válečníka vyžaduje, aby se postavil nepřátelům a bojoval. Ale také by měl pochopit smysl boje, ryze jeho cíle a jeho strategii. Text je symbolický a představuje životní bitvu, která se odehrává v nitru člověka. Ardžunova láska k příbuzným mezi nepřáteli je láskou k tomu, co je v naší osobnosti nízké a pomíjivé, představuje to náš příklon k pohodlí, lhohostejnosti, sobectví a nevědomosti a k mnoha dalším neřestem, kterými naše osobnost oplývá. Dobře je známe, jsou prostě naše. Ardžuna se musí naučit, že plnění jeho povinnosti – bojovat – může zahrnovat těžká rozhodnutí, ale je to nezbytné kvůli kosmickému řádu, kvůli jeho dharmě a jeho osobní vnitřní jednotě a harmonii, že je to jediný způsob, jak bude šťastný.

Krišna učí Ardžunu nejen o smyslu boje – dharmě, ale také o osvobozující strategii boje, která vede ke štěstí, i když boj může být nepřijemný, bolestivý a vysilující. Touto strategií je návod na správné jednání, koncept *niškámakarma*, neboli jednání bez připoutanosti k výsledkům. Doslova znamená jednání bez touhy. Tento termín je odvozen ze sanskrtských slov *nish* (bez) a *kama* (přání či touha). V *Bhagavadgítě* Krišna Ardžunovi radí, aby jednal v souladu se svou dharmou, tedy statečně bojoval za spravedlnost, ale zároveň do boje nekládal závislost na osobním prospěchu. Tím se osvobodí od egocentrického motivu a jedná z čistého úmyslu plnit svou povinnost, bez touhy po osobním zisku nebo uznání.

Svadharma není jen o dodržování vnějších pravidel, ale také o naslouchání vnitřnímu hlasu a intuici, které vedou k jednání v souladu s osobním přesvědčením. To vyžaduje hluboké rozjímání, pochopení a posilování vlastních motivací a hodnot. Splnění svadharmy zahrnuje přijetí vlastní role v různých sférách života a jednání směřující k naplnění této role s láskou a pozorností a bez závislosti na zisku z výsledku našeho jednání. Díky této nezávislosti můžeme své jednání objektivně hodnotit, učit se z jeho (ne)účinnosti a zlepšovat ho, anebo získávat z jeho účinku pomoc ve prospěch dalšího jednání. V každém případě to znamená růst a zisk, ať už z chyb anebo z vítězství. A nikdy to není zisk jen pro nás, ale i pro mnohé další, které naše jednání ovlivňuje.

V konečném důsledku je svadharma a niškámakarma nejen o splnění povinností, ale o dobrodružství nalézání pravé cesty v životě, která přináší radost, spokojenost a pomáhá utvářet spravedlivější a vyrovnanější společnost kolem nás. Toto učení je starodávný lék na starosti dnešního člověka a toto řešení – věnovat svou životní energii dobrovolně a nezištně – by mohlo přinést jednoduchá východiska ze složité situace, do níž se naše současná konzumní a globální společnost dostala. □

Spirála odnepaměti přitahovala pozornost člověka pro svou ladnost, estetiku, symboliku a skryté významy. Jejím zkoumáním a ztvárňováním se v průběhu času zabývali jak matematikové, tak i přírodovědci, umělci nebo dokonce psychologové. A není divu: spirály totiž nejsou pouhými geometrickými křivkami. Význam spirály má přesah do všech zmiňovaných oblastí a v nejrůznějších podobách ji od počátku dějin zobrazovaly snad všechny kultury. Její viditelný či skrytý odraz nalézáme v galaxiích, rostlinách i živočiších, v malířství, architektuře i tanci a v neposlední řadě také ve vnitřním životě člověka.

Spirála jako symbol života univerza

Dívejte se vzhůru na hvězdy, nikoli dolů na nohy. Pokuste se pochopit, co vidíte, a proč existuje vesmír.
Stephen Hawking

Velmi starý řecký mýtus o stvoření světa vypráví příběh boha Area-Dionýsa. Ten se zrodil do naprosté temnoty, jež panovala na počátku časů. Uchopil svou dvoubřitou sekeru a začal jí všudypřítomnou temnotu prosekávat. Jeho kroky přitom vedly po spirále; ta se stáčela dovnitř, až bůh dospěl do jejího středu. Tam se jeho sekera proměnila v pochodeň. Díky tomuto ohni, jenž přinesl světlo a teplo, mohl vzniknout život a celý svět.

Spirála jako symbol stvoření a života celého univerza však není jen záležitostí antického Řecka. Cesta po spirále do středu a zase ven nám může připomínat rozpínání a smršťování vesmíru stejně jako přesvědčení všech starověkých civilizací, že existuje pevný bod, centrum, srdce, od něhož se vše odvíjí. Pevné jádro, stabilní příčina, výchozí bod na straně jedné a nekonečně se rozvíjející, proměnlivé projevy na té druhé spolu vytvářejí dynamiku života.

Spirála v přírodě

Podívej se hluboko do přírody, a pak všechno lépe pochopíš. Albert Einstein

Linii spirály nelze v přírodě přehlédnout. To, co zde můžeme spatřit nejčastěji, je přitom takzvaná logaritmická spirála, jež má vztah ke zlatému řezu. Ta tvoří ve vesmíru ramena spirálních galaxií nebo se do

ní na obloze stáčejí pásy oblačnosti při vytváření tropických cyklon. Její tvar kopírují dravci, když krouží nad svou kořistí, stejně jako hmyz, který se přibližuje ke zdroji světla. Pavoučí síť jsou tkány podle jejího vzoru, ulity měkkýšů se jí inspiroují při svém stáčení a rostliny při svém růstu. Stačí si pozorně všimnout květu slunečnice, plodu ananasovníku nebo spodní části šišek některého z jehličnanů a živý příklad této linie budeme mít přímo před očima.

Pro mnohé starověké civilizace byla spirála též symbolem elementů, především vody a vzduchu, neboť se jako spirály, jimž se navíc dostalo vertikálního prvku, umějí stáčet do vodních a vzdušných vírů.

Odraz spirály v umění

Umění se zrodilo z vnímání a pozorování přírody. Marcus Tullius Cicero

Egypt, Kréta, Mezopotámie, Čína, Japonsko, předkolumbovská Amerika, Skandinávie, Británie, Tichomoří... Všude tam si lidé spirály v přírodě všímali, a všude tam na ni proto narazíme také v umění. Její linie zaujímá své místo v architektuře, například na hlavicích iónských sloupů, v krétském vázovém malířství, na štítech nebo na artefaktech keltského původu. Je také základem labyrintů nebo častým prvkem v ornamentech islámského umění, ať už v prosté geometrické podobě, nebo jako linie, do níž jsou uspořádány listy, květy či jiné rostlinné motivy. Spirála je také jedním z obrazců, který je společný velkému množství tradičních tanců napříč celým světem.

Spirála jako symbol vnitřního růstu člověka

Sotva se můžeme zbavit pocitu, že nevědomý proces se pohybuje po spirále kolem středu, postupně se dostává blíže a střed se stává více a více zřetelným. Carl Gustav Jung

Kolem nás je možné spatřit mnoho překrásných podob spirály. Nezapomínejme však na druhý, velmi důležitý směr, jímž je také možné se dívat: zahleďme se na chvíli dovnitř, do nitra nás samých. Spirála se totiž může stát nádherným zpodobněním našeho vlastního vnitřního rozvoje.

Stejně jako spirála se i my potřebujeme vydávat oběma směry: dovnitř, směrem k introspekci, rozjímání a sebepoznávání, a poté zase ven, kde uplatníme všechno to, co jsme uvnitř sebe našli.

Od středu se dá dojít k povrchu, aniž bychom byli povrchní. Delia Steinberg Guzmán

Neméně důležité pro nás je mít svůj pevný střed, stejně jako má spirála svůj bod, od něž se odvíjí. Vycházet ze srdce; mít vnitřní pevnost, stabilní hodnoty, jistoty a přesvědčení, o něž se vždy můžeme opřít a od nichž je možné odrazit se ven, do našeho jednání, do kontaktu s lidmi kolem nás, do akce, do života.

Až před námi bude stát další životní rozhodnutí, ať už malé či větší, vzpomeňme si na spirálu a na její poselství: vše se odvíjí správným způsobem, vychází-li to ze srdce. □

VELKÉ ŽENY: ELIŠKA JUNKOVÁ

Jana Stará

Mezi výjimečnými ženami si určitě zaslouží své místo paní Eliška Junková, které navždy bude patřit ženské prvenství v automobilovém sportu. Věnovala se mužské profesi, přesto nikdy neztratila ženskost. Vitální, drobná žena, která za žádných okolností neztrácela odvahu, naději a úsměv.

Narodila se v Olomouci jako Alžběta Pospíšilová 16. listopadu 1900. Říkali jí Smíšek a snila o cestování. Vystudovala obchodní školu a našla si práci jako korespondentka v Pražské úvěrní bance. Zde se také seznámila se svým budoucím manželem Čeňkem Junkem, který se stal nadšeným automobilovým závodníkem. Chtěla mu udělat radost, a tak si pro něj jako svatební dar připravila překvapení, tajně složila zkoušky a získala řidičské oprávnění. Život mladých manželů se začal točit kolem aut a závodů, dokonce i jejich svatební cesta vedla na trénink do Karlových Varů.

Zásadní bylo seznámení s Ettorem Bugattim ve Francii, od něhož Junkovi koupili automobil Bugatti 30, který přestavěli na závodní vůz a paní Junková začala jezdit a sbírat zkušenosti nejprve jako spolujezdkyně a posléze s mužem vytvořili sehraný tým a nejrychlejší pár v ČSR v roce 1923. Naučila se rozumět autům, a také je dokázala opravit. Manžel jí svěřil vůz, který sama vezla do Francie k Bugattimu na opravu. Tento výkon slavného výrobce tak překvapil a nadchl, že rodina Bugatti Elišku přijala za svou a navázali od tohoto okamžiku rodinné přátelství. Auto značky Bugatti dokonce v roce 1930 inspirovalo Jaroslava Ježka k napsání slavné jazzové skladby Bugatti step, čímž Ježek také vyjádřil svoji poctu paní Elišce Junkové, protože „Bugatka“ k ní neodmyslitelně po celý její život patřila.

Roku 1925 vyhrála Eliška svůj první závod cestovních vozů Lochotín – Třemošná a v květnu 1926 první mezinárodní závod, jeden z nejslavnějších závodů v Evropě: Zbraslav – Jíloviště. Stává se tak mezinárodním fenoménem. Žena – závodnice budí zájem světových novinářů, přijímá srdečné a upřímné gratulace od mužských soupeřů. V pětadvacetileté historii automobilového sportu slaví první vítězství žena – je to senzace vzbuzující úžas po celém světě. Je nejrychlejší ženou světa a doposud jedinou ženou v historii Grand Prix, která se vyrovnala nejlepším jezdcům. Tento rekord zatím nemůže být překonán. Bylo by to možné jedině v případě, pokud by v závodech Formule 1 začaly startovat ženy.

Mezi její trofeje patří například druhé místo v mezinárodním závodě do vrchu Klausenpass ve Švýcarsku z roku 1926. O první místo ji připravila roztržitost, protože si v hotelu zapomněla brýle a ve vánici v nadmořské výšce téměř dva tisíce metrů a v rychlosti 130 km/h si musela krýt při řízení oči rukou.

V roce 1927 vyhrála první místo na Velké ceně Německa v Nürburgringu. V Lidových novinách vyšla báseň od Eduarda Basse.

V roce 1927 se zúčastnila závodu na Sicílii Targa – Florio. Přestože ho nedokončila a přestála nebezpečnou kolizí, v cíli jí čekaly nečekané ovace a prosba organizátorů o účast v dalším roce. V roce 1928 se vrací a pečlivě se připravuje. Projede si trať s převýšením téměř tisíc metrů mnohokrát před závodem, prochází jí i pěšky, studuje terén, dělá si poznámky, vyptává se zkušenějších závodníků a využívá svoji hlavu a dobrou paměť. Její silou při výšce 150 cm a váze 47 kg nebyly svaly, ale hlava. Nikdo ze závodníků neznal okruh tak dobře jako ona. Na sedadlo si dávala polštářek, aby měla dostatečnou výšku, délku nohou doháněla prodlouženými pedály. Dnes si asi již nedokážeme představit, jaké nebezpečí podstupovala na prašných silnicích v rychlostech blízkých 200 km/h, v rukou volant bez posilovače řízení. Velkým vítězstvím bylo už jen samotné dojetí do cíle. Skončila pátá, ale získala hned tři ceny. První za nejrychlejší druhé kolo, druhou za nejlepší amatérský výkon a třetí v kategorii žena za volantem. Po příjezdu do Prahy na Wilsonovo nádraží ji očekávaly davy a bouřlivé uvítání.

Rok 1928 byl poslední v pětiletce její závodnické kariéry. Manžel umírá při nehodě na okruhu v Nürburgringu a Eliška od tohoto dne nevidí v dalším závodění smysl. Tragická událost ukončuje nejen její manželství, ale i sportovní kariéru. Říkala, že vždy potřebuje mít cíl – a cílem jejího závodění nebylo dokazovat něco sobě nebo světu, ale udělat radost svému muži.

Začíná si ale plnit svůj dětský sen, a cestuje jako obchodní zástupce na Cejlon. Testuje auta a začíná spolupracovat s firmou Baťa při prodeji pneumatik až do chvíle, kdy je tato firma znárodněna. Ve třicátých letech se podílí na přípravě původního Masarykova závodního okruhu v Brně. Přivedla do Brna mezinárodní jezdce, pomáhá s organizací závodu a tlumočením.

V době komunistického režimu pracuje v gumárenském průmyslu a nemůže až do roku 1964 cestovat do zahraničí. Ve světě je velice ctěna a bylo jí uděleno nejvyšší dosažitelné mezinárodní vyznamenání – čestné členství mezinárodního klubu bývalých závodníků Velkých cen F1.

V Československu stála u založení ženského klubu milovnic aut, jehož byla i předsedkyní. V novinářské anketě o automobilového a motocyklového jezdce století získala druhé místo v kategorii automobilového sportu, kde ji předstihl jen pětinasobný vítěz závodu Paříž – Dakar Karel Loprais.

Zemřela roku 1994 a na domě v Praze, kde bydlela, jí byla v roce 2000 u příležitosti nedožití stovky umístěna pamětní deska.

Paní Eliška Junková byla skromná žena s hřejivým úsměvem, která velmi milovala svého muže, a jak říkala, začala závodit proto, aby ho lépe pochopila. Nebyli nikdy soupeři, ale partneři, kteří se doplňovali. Podle ní má partnerské dvojice automobilismus sblížovat, nemá být příčinou vyhlašování dívčích válek mužům. Nikdy neměla feministické sklony. Byla vždy elegantní i za volantem, ráda nosila šaty ze slavného salonu Hany Podolské. Překvapovala klidem, výdrží a houževnatostí. Zdůrazňovala osobní pevnost člověka a důležitost umění poprat se s překážkami v životě.

Nebylo pro ni důležité se jako žena vypracovat a být v mužském oboru lepší než muži. Podle ní bylo mnohem důležitější, že se může vypracovat díky svým přirozeným ženským vlastnostem a schopnostem. Radila trénovat, pokud chceme něco dokázat, nereptat a nesvalovat své nezdary na přírodu. Věřila, že všechny handicapy jsou překonatelné. Pokud chceme uspět, musíme trénovat a nepodcenit přípravu, protože „závod se jede za každého počasí.“ □

FLORENCIE: CHRÁM SANTA MARIA DEL FIORE

Kateřina Zámečníková

V Evropě můžeme najít nemálo zajímavých měst, které nás mohou v mnohém inspirovat. Někdy atmosférou a kulturou, jindy moderní architekturou nebo zajímavou gastronomií. Je ale jedno město, které může nabídnout to vše a mnohem více. Je to Florencie, někdy přezdívána „hvězda renesance“. Město nejvíce spjaté s italskou renesancí, která se ve 14. století zrodila právě zde, na sklonku 15. století vrcholila a zároveň se rozšířila do různých koutů Itálie.

Florencie někoho okouzlí svou architekturou, jiného díly slavných umělců jako byli např. Michelangelo, Sandro Botticelli nebo Leonardo Da Vinci, jejichž originály můžeme najít v mnoha místních muzeích a galeriích. Někomu stačí procházet se v úzkých uličkách tvořených renesančními domy, vnímat atmosféru města a představovat si, jak jimi procházeli slavní Lorenzo Medici, Donatello nebo Dante Alighieri.

Při návštěvě Florencie nemůžete minout náměstí Piazza del Duomo. Vyberete si jednu z mnoha kavárniček, posadíte se na její zahrádku a při vychutnávání výborné italské kávy začnete obdivovat architektonický skvost, který vám vyrazil dech při příchodu na toto náměstí. Jmenuje se katedrála Santa Maria del Fiore a je ohromující nejen svou velikostí a monumentálností, ale například i výzdobou fasády, při níž byl použit mramor několika barev. To, co ji také dělá výjimečnou, je její obrovská kopule, která je vidět na mnoho kilometrů. Dodává Florencii její typický ráz a zároveň nás tím vyzývá, abychom ji přišli obdivovat. Kdo je autorem této nádhery? Byl to velký renesanční architekt Filippo Brunelleschi (1377–1446), původně florentský zlatník a sochař, o němž architekt a životopisec umělců Giorgio Vasari v šestnáctém století píše: *Jeho duch byl však skvělý, že se dá opravdu říci, že nám ho seslalo nebe, aby dal znovu podobu architektuře, jež byla už po staletí zasutá a v níž tehdejší lidé zbůhdarma utráceli celé poklady na stavbách prováděných bez řádu ve špatném slohu, podle bídných návrhů s prapodivnými nápady, s nadmírou neobratným půvabem a s ještě horší výzdobou.*

Nebylo jednoduché získat zakázku na kopuli dómu ve veřejné soutěži, byl to jeden z nejprestižnějších projektů a návrhů se sešlo mnoho. Brunelleschiho návrh však byl výjimečný a zároveň odvážný. K vítězství mu pomohlo i to, že si troufal provést stavbu bez velmi drahého podpůrného dřevěného lešení. Do projektu posléze přizval i své dva přátele sochaře Donatella a Nannima di Banco. Práce na kopuli byly zahájeny v roce 1420 a velkolepá katedrála, jejíž stavba byla započata již v roce 1296, byla dokončena

i vysvěcena o pouhých šestnáct let později; pouze lucerna na vrcholu kopule, rovněž podle návrhu Brunelleschiho, byla dokončena až po jeho smrti.

Jedním z přínosů italské renesance bylo mimo jiné i znovuobjevení dědictví antiky. Renesanční génius začal klást důraz na osobní schopnost a zdatnost. Není proto divu, že Filippo před započítím stavby odcestoval do dřívějšího srdce antického světa, do Říma. Strávil tam několik let. Kde jinde by se měl inspirovat antickou architekturou než právě zde. Byl zcela ohromen velkolepostí antických staveb a chrámů, studoval akvadukty, lázně, chrámy, amfiteátry, způsoby spojování kamene různými čepy. A jedním z výsledků jeho studijní cesty do Říma byla neopakovatelná osmiboká zděná dvouplášťová kupole se samonosnou konstrukcí zdobící nedostižnou katedrálu na Piazza del Duomo.

E quindi uscimmo a riveder le stelle. (Tu vyšli jsme a spatřili zas hvězdy.) Dante Alighieri

Hledali jste někdy odpověď na otázku, co je to krása? Pokud ano, a odpověď jste dosud nenašli, tak nejnazší cesta k zodpovězení této otázky je návštěva Florencie. Krása je všude kolem a dokáže člověka zasáhnout hluboko do srdce, které na to odpoví tím, že vždy bude hledat cesty k ní. Jak říkal velký řecký filozof Platon, kterého renesanční myslitelé také studovali a inspirovali se jím, co je krásné, je i dobré a co je dobré, je i krásné (kalos kai agathos). Tedy krása je dobrý rádce pro hledání dobra, které v dnešní době tolik potřebujeme. □

PROGRAM AKTIVIT

BŘEZEN

FILOZOFIE A SPORT

Úterý, 5. března 2024 19:00

Přednáška na YouTube

PLAVBA PO NILU

Přednáška

DUBEN

KARMA

Úterý, 2. dubna 2024 19:00

Přednáška na YouTube

ELEMENTÁLOVÉ, DUCHOVÉ PŘÍRODY

Přednáška

SLEDUJTE NÁS NA

YouTube

[@NovaAkropolis](#)

Facebooku

[Nova.Akropolis.Ceska.republika](#)

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Chtěli byste lépe poznat sami sebe a svět, který nás obklopuje? Máte otázky a hledáte odpovědi? Existuje více cest, jak je najít. A jednu z nich odjakživa nabízí filozofie. Když se dnes řekne slovo filozofie, často si představíme teoretickou disciplínu odtrženou od praktického života.

Tento kurz vám přiblíží filozofii takovou, jaká ve své podstatě je: srozumitelnou a užitečnou v našem každodenním životě.

Filozofie pro život

PŘÍRODNÍ FILOZOFIE

ČLOVĚK A UNIVERZUM

ODKAZ DÁVNÉ INDIE

ZÁHADY TIBETU

BUDDHISTICKÁ FILOZOFIE

MOUDROST ČÍNY

VÝZVA ŽIVOTA VE SPOLEČNOSTI

PLATON A „MÝTUS O JESKYNI“

ARISTOTELES

PLOTIN A NEOPLATONICKÁ ŠKOLA

DŮLEŽITOST VÝCHOVY

EGYPT

ŘÍM A STOIKOVÉ

DĚJINY, PAMĚŤ A ZKUŠENOST

DĚJINY A MYTOLOGIE

HISTORICKÉ CYKLY

SVOBODA A OSUD

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející schopnosti člověka:

POZORNOST

KONCENTRACE

PAMĚŤ

IMAGINACE

VŮLE atd.

Šťastná je jen duše,
která miluje.

Johann Wolfgang Goethe

